KULLEĠĠ SAN NIKOLA

L-EŻAMIJIET TA' NOFS IS-SENA

Frar 2017

IL-ĦAMES SENA	IL-MALTI (IL-FEHIM MIS-SMIGĦ)	IL- ĦIN: 30 minuta

IL-KARTA TAL-GĦALLIEMA

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigħ

1. Qassam il-karti bil-mistoqsijiet u itlob lit-tfal jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi.
2. Aqra l-iskript bil-mod u b'leħen ċar kemm tista'.
3. L-iskript **aqrah darbtejn**, kwarta kull darba.

Tfal, tistgħu tibdew taqraw il-mistoqsijiet f'qalbkom. Għandkom 5 minuti. Tiktbu xejn.

(Wara 5 minuti)

Issa se nisimgħu s-silta bl-isem 'Il-Kelb tan-Nanna Roża'. Isimgħu sew għax wara tridu twieġbu xi mistoqsijiet. Is-silta u l-mistoqsijiet se naqrahomlkom darba, nagħtikom iċ-ċans twieġbu, u wara nerġa' naqralkom is-silta u l-mistoqsijiet għat-tieni darba. Waqt li qed tisimgħu din is-silta, tistgħu tibdew twieġbu l-mistoqsijiet. Fl-istess ħin, iżda, ibqgħu attenti għal dak li qegħdin tisimgħu.
Se nibdew.

Il-Kelb tan-Nanna Roża

Rożanna kienet mara anzjana li tgħix waħedha. It-tfal tagħha kienu kibru u żżewġu, u r-raġel tagħha kien ilu li miet sentejn. Kienet mara qalbha tajba u t-tfal tar-raħal kienu jħobbuha. Kienu jistħajluha n-nanna tagħhom u kienu jmorru jagħmlulha xi qadja u hi kienet dejjem tagħtihom xi ftit ħelu, xi ċikkulata jew xi żewġ qagħqiet ħelwin.

Jum wieħed in-Nanna Roża marret tixtri mis-suq u, waqt li kienet sejra lura d-dar, lemħet kelb kannella mżewwaq bl-abjad li kien qed izappap. Xi ħadd bla għaqal kien abbandunah u telqu jiġġerra fit-triq. Kien magħlub għuda għax fit-triq ma kienx isib x'jiekol. Dakinhar kien mar ixammem il-boroż tal-plastik suwed li n-nies kienu ħarġu barra biex jeħduhom dawk li jiġbru l-iskart. F'waħda minn dawk il-boroż xamm riħa ta' xi ikel. Beda jigref il-borża biex iqattagħha u jsib xi ħaġa biex jitrejjaq. Iżda l-imsejken kelb ċarrat sieqPu mal-għatu ta' landa tas-sardin li kienet fil-borża! Kellu d-demm ħiereġ minn siequ u ma setax imissha mal-art.

In-Nanna Roża tħassritu. Resqet lejh u mellsitlu rasu. Il-kelb ħares lejha b'ħarsa mnikkta għax kien muġugħ. Ix-xwejħa ħarġet mill-basket borża krustini li kienet għadha kemm xtrat u tatu waħda. Il-kelb kielha f'żewġ gidmiet u deher li ried iżjed. "Ejja miegħi, sabiħ," qaltlu n-Nanna Roża. "Ejja miegħi d-dar u nieħu ħsiebek jien." Il-kelb induna li l-mara kienet qalbha tajba u mar izappap warajha sa ma waslu d-dar. Daħħlitu ġewwa, ħaslitlu l-ferita bil-misħun fietel, dilkitlu ftit ingwent u nfaxxatlu siequ sew. Imbagħad tatu plattina ħalib u zalzetta kbira biex jimla żaqqu. U sakemm kiel u xorob ippreparatlu biċċa kutra qadima ġo kaxxa tal-kartun biex ikollu fejn jorqod.

Ix-xwejħa semmiet il-kelb 'Bingo' u kompliet titimgħu u tieħu ħsiebu. Fi ftit ġranet Bingo fieq u seta' jimxi sew. Lin-Nanna Roża sar iħobbha ħafna u hi kienet tħobbu wkoll. Kien sar qisu t-tifel tagħha.

Darba minnhom, bil-lejl, stenbħet maħsuda għax semgħetu jinbaħ. Kien sema' żewġt irġiel jitkellmu barra fit-triq. Kienu żewġ ħallelin qed jippruvaw jiżgassawlha l-bieb ta' barra biex jidħlu jisirquha. Ix-xwejħa qabdet it-telefown u ċemplet lill-Pulizija. Dawn ġew malajr u qabdu l-ħallelin fil-fatt. Kienu ilhom jippruvaw jaqbduhom għax kienu wettqu bosta serqiet. "Kollu bil-ħila tiegħek li qbadniehom," qal is-Surġent lin-Nanna Roża. "Għamilt sew li ċempiltilna."

"Le, Surġent," merietu x-xwejħa. "Kollu bil-ħila ta' Bingo, għax kien hu li semagħhom u qajjimni. Ħabatli tajjeb li daħħaltu għandi u ħadt ħsiebu."

"Hekk hu," reġa' s-Surġent. "Bingo pattielek għall-qalb tajba li wrejt miegħu. Min telqu barra kien kattiv, imma fik sab mara twajba u miegħek sab xortih."

(Addattata mill-kitba ta' Carmel G. Cauchi)

Issa li smajtu s-silta, se naqralkom il-mistoqsijiet. Waqt li qed naqralkom il-mistoqsijiet tistgħu tibdew taħdmu t-tweġibiet.
Mela, issa se naqralkom Taħriġ A. Immarka t-tweġiba t-tajba.

Taħriġ A: Immarka (✓) fil-kaxxa t-tajba. (12 -il marka)

1. Rożanna kienet mara anzjana li

a)	tgħix ma' żewġha.	
b)	tgħix waħidha.	
ċ)	tgħix ma' wliedha.	
d)	tgħix mal-ħbieb.	

2. In-Nanna Roża marret tixtri

a)	mis-suq.	
b)	minn tas-Sliema.	
ċ)	mill-Belt.	
d)	mill-Ħamrun.	

3. Hi lemħet kelb

a)	abjad bit-tikek suwed.	
b)	iswed mżewwaq bl-abjad.	
ċ)	kannella mżewwaq bl-iswed.	
d)	kannella mżewwaq bl-abjad.	

4. Il-kelb kien qed

a)	jiġri.	
b)	izappap.	
ċ)	jinbaħ.	
d)	jiekol.	

5. L-imsejken kelb ċarrat siequ mal-għatu ta' landa

a)	tas-sardin.	
b)	tat-tonn taż-żejt.	
ċ)	tal-piżelli.	
d)	tat-tadam.	

6. In-Nanna Roża ħaditu

a)	l-knisja.	
b)	għand tal-ħanut.	
ċ)	l-ġnien.	
d)	magħha d-dar.	

7. **Fietel** tfisser

a)	jaħraq ħafna.	
b)	jaħraq ftit.	
ċ)	kiesaħ.	
d)	bir-ragħwa.	

8. Ix-xwejħa semmiet il-kelb

a)	Renu.	
b)	Fido.	
ċ)	Rex.	
d)	Bingo.	

9. **Magħlub għuda** tfisser

a)	oħxon.	
b)	irqiq ħafna.	
ċ)	imbaċċaċ.	
d)	mibrum.	

10. Biex il-kelb ikollu fejn jorqod, in-nanna ppreparatlu kaxxa

a)	tal-plastik.	
b)	tal-kartun.	
ċ)	tal-injam.	
d)	tal-karti.	

11. In-Nanna Roża ċemplet lill-

a)	ġirien.	
b)	oħtha	
ċ)	pulizija.	
d)	missierha.	

12. Min telaq lill-kelb barra kien persuna

a)	pulita.	
b)	twajba.	
ċ)	kattiva.	
d)	qawwija.	

***

Issa se ngħaddu għal Taħriġ B.
Immarkaw t-tweġiba t-tajba billi tagħmlu sinjal fil-kaxxa t-tajba.

Taħriġ B: Immarka (✓) fil-kaxxa **VERU** jew **FALZ** (6 marki)

		Veru	**Falz**
13.	In-Nanna Roża kienet mara qalbha tajba.		
14.	Ir-raġel tagħha kien ilu mejjet ħames snin.		
15.	It-tfal sikwit kienu jmorru jgħinu lix-xwejħa.		
16.	Ħames ħallelin ippruvaw jiżgassawlha l-bieb.		
17.	Il-pulizija ġew malajr u qabdu l-ħallelin fil-fatt.		
18.	It-tfal tar-raħal ċemplu lill-pulizija.		

***

Issa se ngħaddu għal Taħriġ Ċ.

Taħriġ Ċ: Aqta' sing taħt it-tajba. (2 marki)

19. In-Nanna Roża ħadet ħsieb il-kelb u magħha hu sab (borża, xortih, għadma).

20. Lill-annimali għandna (nagħtuhom lil min ma jħobbhomx, inħalluhom jiġru barra, nħobbuhom u nieħdu ħsiebhom).

TMIEM IL-KARTA